

25 SEPTEMBER 2025

Waarom lokaal onderwijs?

Kracht van lokaal onderwijs

80% van de gemeenten in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest investeert in kwaliteitsvol onderwijs op verschillende onderwijsniveaus: basisonderwijs, secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs of centra voor leerlingenbegeleiding. En dat is geen toeval. Wat zijn onze troeven?

- **Stedelijk en gemeentelijk onderwijs is lokaal onderwijs**

Ons onderwijs leeft lokaal en staat open voor de wereld. Het democratisch verkozen schoolbestuur houdt de vinger aan de pols bij de bewoners en stemt zijn beleid hierop af.

- **Lokaal onderwijs in het hart van de samenleving**

Onze scholen en academies vormen het hart van het socio-culturele weefsel. Lokaal onderwijs is verweven met sociaal beleid, integratie, wonen en werken, jeugdwerking, sport, kunst en cultuur ... Scholen en academies zijn dé ontmoetingsplek voor jong en oud.

- **Lokaal onderwijs staat open voor iedereen**

Kinderen, jongeren en volwassenen leren van en met elkaar. Ze kunnen zichzelf zijn, ze ontdekken hun talenten en ontwikkelen interesses, elk met een verschillende achtergrond en overtuiging. Zo kan iedereen de kansen grijpen die de maatschappij biedt.

- **Lokaal onderwijs is onderwijs met ambitie**

Ons onderwijs speelt een voortrekkersrol en daagt de samenleving uit. Onze scholen en academies bruisen van creativiteit en innovatie. Onderwijskwaliteit staat voorop. Directies en leraren bieden leerlingen de beste kansen om te blijven leren.

- **Lokaal onderwijs is maatwerk**

Schoolbesturen bepalen zelf hun pedagogisch of artistiek project dat aansluit bij hun stad of gemeente. En dat kan verschillen van Anderlecht tot Zwevegem.

Samen integraal lokaal beleid voeren

Onderwijs staat nooit op zichzelf. Het maakt deel uit van een integraal lokaal beleid. Dat kan je samenvatten in zes actiepunten.

- ▲ **Aanbod voor iedereen**

Het lokale beleid zorgt voor een toegankelijk en divers aanbod van onderwijs, kinderopvang, sport, cultuur en andere beleidsdomeinen. Iedereen krijgt de kans om hieraan deel te nemen.

- ▲ **Hart van de samenleving**

Het lokaal onderwijs is dé ontmoetingsplek bij uitstek. Iedereen wandelt ooit door de schoolpoort. De school of academie staat in het hart van de samenleving en versterkt de sociale cohesie.

▲ **Sterke dienstverlening**

Lokaal onderwijs is een gemeentelijke dienst waarbij het algemeen belang centraal staat. Onderwijs maakt deel uit van deze dienstverlening.

▲ **Zichtbare dienstverlening**

Dankzij het onderwijs worden alle diensten van een lokaal bestuur beter zichtbaar. Dankzij de school vinden leerlingen en hun familie ook de weg naar de academie, de sportclub, het cultuurcentrum, de sociale dienst, ... Dit biedt kansen aan zowel de school om leerdoelen te bereiken, als aan de andere diensten om meer inwoners te bereiken. Zo kan een school dankzij de bibliotheek werken aan begrijpend lezen, en krijgt de bibliotheek meer leden.

▲ **Lokale tewerkstelling, lokale ambassadeurs**

Alle personeelsleden die in een gemeenteschool of academie werken engageren zich, samen met het andere gemeentepersoneel, voor de kwaliteitsvolle werking van de gemeente. Les volgen in een gemeenteschool of academie verkleint de drempel naar andere dienstverlening van de gemeente voor heel de familie. Zo wordt elke leerkracht, leerling en (groot)ouder potentieel een ambassadeur van de gemeente.

▲ **Voelsprietten in de maatschappij**

Het lokaal bestuur kent de maatschappelijke uitdagingen en stemt zijn beleid hierop af. Door samen te werken over beleidsdomeinen heen, kan een bestuur preventieve maatregelen nemen of problemen duurzaam oplossen. De school is een hefboom om doortastend op veranderingen in de samenleving te reageren. Jong of oud, iedereen wandelt vroeg of laat door de schoolpoort.

Wat kost een school?

Over de kost van het organiseren van gemeentelijk onderwijs (basis en secundair) bestaan heel wat misverstanden. We beantwoorden enkele veel voorkomende vragen.

◆ **Welke personeelsleden betaalt de gemeente zelf?**

Het overgrote deel van de personeelsleden wordt betaald door de Vlaamse overheid. Deze personeelsleden kosten de gemeente niets. De pensioenkost betaalt de federale overheid, dit in tegenstelling tot het statutair gemeentepersoneel waar de gemeentekas zelf voor opdraait. Enkel voor poets- en technisch personeel zijn er geen rechtstreekse subsidies. Deze mensen werken echter zelden voltijds in een school. Onder hun takenpakket valt vaak ook het onderhoud van de bibliotheek, sporthal, feestzaal, ... Bovendien worden heel wat gemeentescholen intensief na de schooluren gebruikt. Voor zover deze personeelsleden effectief voor de school werken, mogen deze kosten op de werkingsmiddelen van de school verhaald worden.

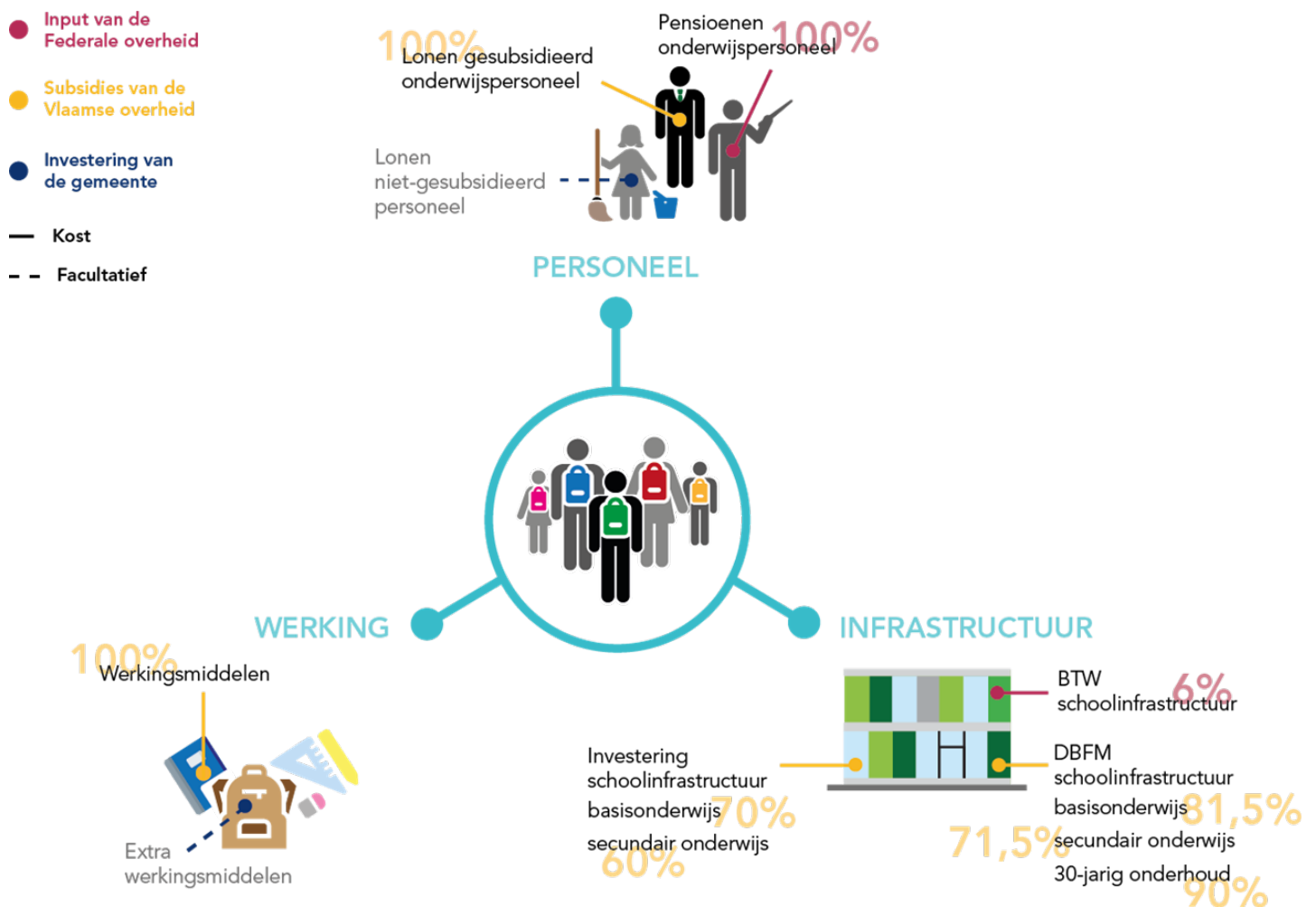
◆ **Hoe zit het met de werkingsmiddelen?**

Elk schooljaar krijgt het schoolbestuur van de Vlaamse Gemeenschap per leerling een bedrag van minimaal 802 euro en maximaal 1.379 euro in het basisonderwijs. De hoogte van deze werkingsmiddelen hangt af van enkele socio-economische kenmerken van de leerling en is sinds 2019 ook voor kleuters gelijkgeschakeld. In het secundair en buitengewoon onderwijs ligt dit bedrag nog hoger. Deze middelen dienen voor de globale werkingskosten van een school: didactische

uitrusting, meubilair, verbruik nutsvoorzieningen, ... Voor sommige zaken mag de school een beperkte bijdrage vragen aan de ouders via de (maximum)schoolfactuur. Indien deze middelen niet volstaan, kan een gemeenteschool op zoek gaan naar andere inkomsten (bv. via activiteiten van de oudervereniging) of kan de gemeente ervoor kiezen om extra middelen te voorzien.

◆ Hoe zit dat met de bouw van een nieuw schoolgebouw?

Geen enkel beleidsdomein van een gemeente krijgt zoveel subsidies voor infrastructuur als onderwijs. Bij de bouw of renovatie van een schoolgebouw betaalt Vlaanderen 70% van de kost in het basisonderwijs. Schoolgebouwen genieten ook van een verlaagd btw-tarief van 6%. De rest betaalt de gemeente zelf, maar als je het slim aanpakt krijg je er veel voor terug. Bij een multifunctioneel bouw- of renovatieproject heb je op het einde van de rit niet alleen een degelijk schoolgebouw, maar een heel gemeenschapscentrum dat zonder deze combinatie veel meer had gekost. Verenigingen die een schoolgebouw gebruiken voor hun activiteiten, betalen hier ook huurgeld voor. Op lange termijn is een multifunctioneel schoolgebouw dus een goed renderende investering.

◆ Gaat het inrichten van onderwijs ten koste van flankerend onderwijsbeleid?

Flankerend onderwijsbeleid is een bijkomende, vrijwillige uitgavenpost van een lokaal bestuur ten voordele van alle onderwijsnetten. Hoeveel een bestuur hierin investeert, is een beleidskeuze. Een bestuur dat zelf onderwijs inricht, heeft meteen ook nuttige ervaring en expertise om een effectief flankerend beleid te voeren. In veel gemeentes is het lokaal onderwijs een voorloper voor wat later flankerend beleid voor alle scholen wordt.

Een goed voorbeeld hiervan is de buitenschoolse opvang. Sinds het decreet buitenschoolse opvang en activiteiten (BOA) dient een gemeente een gevarieerd naschools aanbod voor alle kinderen te voorzien. Een gemeentelijke school, opvang en academie kunnen hier een cruciale rol in spelen.

Slim investeren in multifunctionele gebouwen

De schoolbel geeft het einde van de lessen aan, maar niet noodzakelijk het sluitingsuur van de school. Een slimme gemeente gebruikt haar schoolgebouw en speelplaats ook na de schooluren en tijdens de vakanties voor het verenigingsleven, kinderopvang, sport, cultuur, speelpleinwerking, ... Zo heeft een lokaal bestuur een stuk patrimonium in handen, gesubsidieerd door Vlaanderen, dat het kan gebruiken om te werken aan het sociaal weefsel en de gemeentelijke dienstverlening.

Gemeentescholen tonen aan dat veel mogelijk is bij multifunctioneel bouwen. Denk hierbij aan appartementen bovenop een schoolgebouw, een wijkkantoor voor de politie, een openbare bibliotheek, een woonzorgcentrum, enz.

Lokaal onderwijs is ambitieus onderwijs

Lokaal onderwijs speelt een voortrekkersrol en daagt de samenleving uit. Onderwijskwaliteit staat voorop. Directies en leraren bieden leerlingen de beste kansen om te blijven leren. Een gemeentebestuur is verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit van je school. Maar de school of academie staat er niet alleen voor. De pedagogisch adviseurs van OVSG staan klaar om duiding te geven aan de schepen van onderwijs, directies en teams. We ondersteunen via begeleiding en vorming. OVSG ontwikkelt allerhande instrumenten om scholen te helpen, zoals de nieuwe leerplannen [Leer Lokaal](#), de [rOK-tool](#) om de onderwijskwaliteit in kaart te brengen, de jaarlijkse [OVSG-toets](#) voor het zesde leerjaar en het [schoolfeedbackrapport](#) dat hieraan gekoppeld is. Zo kunnen scholen en hun besturen zichzelf vergelijken met andere scholen met een gelijkaardig publiek, en waar nodig actie ondernemen, gesteund door onze begeleiders.